

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 7 marca 2023 r.

Poz. 2533

UCHWAŁA NR 7/318/2023

KOLEGIUM REGIONALNEJ IZBY OBRACHUNKOWEJ W POZNANIU

z dnia 22 lutego 2023 r.

Na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 11 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1668) w związku z art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu:

stwierdza nieważność

uchwały Nr LXIII/421/2023 Rady Gminy Stare Miasto z dnia 26 stycznia 2023 r. w sprawie zarządzenia poboru niektórych podatków i opłat lokalnych w drodze inkasa oraz wyznaczenia inkasentów i wysokości wynagrodzenia za inkaso, z powodu naruszenia przepisów wskazanych w uzasadnieniu do uchwały.

Uzasadnienie

Przedmiotową uchwałą, doręczoną tutejszej Izbie w dniu 1 lutego 2023 r. Rada Gminy Stare Miasto, powołując się na art. 18 ust. 2 pkt 8 ustawy o samorządzie gminnym, art. 6 ust. 12, art. 1 pkt 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, art. 6b ustawy o podatku rolnym oraz art. 6 ust. 8 ustawy o podatku leśnym oraz art. 28 § 4 ustawy – Ordynacja Podatkowa, postanowiła w sprawie zarządzenia poboru niektórych podatków i opłat lokalnych w drodze inkasa oraz wyznaczenia inkasentów i wysokości wynagrodzenia za inkaso.

Na podstawie art. 61 § 1 i 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego w związku z art. 91 ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, Regionalna Izba Obrachunkowa w Poznaniu zawiadomiła Przedstawicieli Gminy o wszczętym postępowaniu nadzorczym w odniesieniu do uchwały Nr LXIII/421/2023 Rady Gminy Stare Miasto z dnia 26 stycznia 2023 r. w sprawie zarządzenia poboru niektórych podatków i opłat lokalnych w drodze inkasa oraz wyznaczenia inkasentów i wysokości wynagrodzenia za inkaso, wyznaczając termin jej rozpatrzenia na dzień 22 lutego 2023 r.

Jednocześnie, działając na podstawie art. 88 ustawy o samorządzie gminnym, tut. Izba wezwała do udzielenia informacji, czy w głosowaniu nad ww. uchwałą brali udział radni Rady Gminy Stare Miasto, którzy na mocy jej postanowień zostali powołani na inkasentów oraz do przedłożenia wyciągu z protokołu z obrad Rady Gminy Stare Miasto na sesji w dniu 26 stycznia 2023 r., w części dotyczącej procedowania nad badaną uchwałą.

W piśmie z dnia 15 lutego 2023 r. (znak: OG.0711.19.2023), doręczonym w dniu 15 lutego 2023 r., Przewodnicząca Rady Gminy Stare Miasto poinformowała, że: „(...) na LXIII Sesji Rady Gminy Stare Miasto dnia 26 stycznia 2023 roku w głosowaniu nad uchwałą w sprawie zarządzenia poboru niektórych podatków i opłat lokalnych w drodze inkasa oraz wyznaczenia inkasentów i wysokości wynagrodzenia za inkaso brało udział dwóch radnych Rady Gminy Stare Miasto, którzy na mocy jej postanowień zostali powołani na inkasentów. Byli to Tymon Ziola i Andrzej Zajac, którzy jednocześnie pełnią funkcje sołtysów na terenie Gminy Stare Miasto.” W załączeniu Przewodnicząca Rady Gminy Stare Miasto przesłała wyciąg z Protokołu Nr LXIII z Sesji Rady Gminy Stare Miasto z dnia 26 stycznia 2023 r. oraz listę obecności radnych.

Rozpatrując sprawę uchwały na posiedzeniu w dniu 22 lutego 2023 r. Kolegium Izby po zapoznaniu się z jej treścią, wyjaśnieniami Przewodniczącej Rady Gminy Stare Miasto oraz z wyciągiem z Protokołu Nr LXIII z Sesji Rady Gminy Stare Miasto z dnia 26 stycznia 2023 r., ustaliło i zważyło, co następuje.

Przepis art. 18 ust. 2 pkt 8 ustawy o samorządzie gminnym stanowi, że do wyłącznej kompetencji rady gminy należy podejmowanie uchwał w sprawie podatków i opłat w granicach określonych w odrębnych ustawach. Zgodnie z art. 6 ust. 12 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 70), art. 6b ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 333), art. 6 ust. 8 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 888, z późn.zm.) oraz stosownie do art. 28 § 4 i art. 47 § 4a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2651, z późn. zm.) rada gminy może zarządzić pobór podatku od nieruchomości od osób fizycznych, podatku rolnego od osób fizycznych, podatku leśnego od osób fizycznych w drodze inkasa, wyznaczać inkasentów ww. podatków i określać wynagrodzenie za inkaso, a także wyznaczyć termin płatności pobranych podatków dla inkasentów późniejszy aniżeli dzień następujący po ostatnim dniu, w którym, zgodnie z przepisami prawa podatkowego, wpłata podatku powinna nastąpić.

W myśl przepisów art. 19 pkt 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych rada gminy może zarządzić pobór opłaty targowej w drodze inkasa oraz wyznaczyć inkasentów i określić wynagrodzenie za inkaso.

Rada Gminy Stare Miasto skorzystała z możliwości wynikających z przywołanych przepisów prawa i przedmiotową uchwałą zarządziła na terenie Gminy Stare Miasto pobór podatków od osób fizycznych: rolnego, leśnego i od nieruchomości oraz opłaty targowej w drodze inkasa (§ 1 uchwały), wyznaczyła na inkasentów ww. podatków sołtysów, których wskazano z imienia i nazwiska (§ 3 uchwały), wskazała inkasentów opłaty targowej na terenie Gminy Stare Miasto (§ 4 uchwały), ustaliła wysokość wynagrodzenia za inkaso (§ 2 i § 5 uchwały) oraz określiła termin płatności dla inkasentów (§ 6 uchwały).

Z treści postanowienia § 3 niniejszej uchwały wynika, że na inkasentów wyznaczeni zostali m.in.: p. Andrzej Zajac, na terenie sołectwa Stare Miasto (wskazany również jako inkasent opłaty targowej) oraz p. Tymon Ziola, na terenie sołectwa Karsy, którzy są jednocześnie radnymi Rady Gminy Stare Miasto.

Z przywołanych wyjaśnień Przewodniczącej Rady Gminy oraz z wyciągu z Protokołu Nr LXIII z Sesji Rady Gminy Stare Miasto z dnia 26 stycznia 2023 r. wynika, że radni p. Andrzej Zajac oraz p. Tymon Ziola uczestniczyli w sesji Rady Gminy Stare Miasto w dniu 26 stycznia 2023 r., brali udział w głosowaniu nad badaną uchwałą i głosowali za jej podjęciem.

Kolegium Izby wskazuje, że art. 25a ustawy o samorządzie gminnym stanowi, że radny nie może brać udziału w głosowaniu w radzie ani w komisji, jeżeli dotyczy ono jego interesu prawnego. Artykuł ten wprowadził zatem instytucję wyłączenia radnego od udziału w głosowaniu. Interes prawny to interes chroniony przepisami prawa, wypływający z przepisów ustrojowych, przepisów prawa materialnego i przepisów prawa procesowego. Każdy z tych przepisów może bowiem kształtować uprawnienia i obowiązki jednostki. Pod pojęciem interesu prawnego należy rozumieć osobisty, konkretny i aktualny prawnie chroniony interes, który może być realizowany na podstawie określonego przepisu, bezpośrednio wiążący się z indywidualnie i prawnie chronioną sytuacją strony. Radny nie może więc brać udziału w głosowaniu w sprawach, które dotyczą jego osoby, z uwagi na to, że z mocy art. 25a ustawy o samorządzie gminnym podlega wyłączeniu.

Nie powinno więc budzić wątpliwości, że interes prawny w omawianym kontekście dotyczy także sytuacji, w której podejmowana uchwała ustanawia radnego inkasentem, któremu przysługuje prawo do pobierania wynagrodzenia za inkaso. Uchwała dotyczy bowiem uprawnień i obowiązków radnego o charakterze majątkowym, związanych z uzyskiwaniem wynagrodzenia za pełnienie obowiązków inkasenta. Stanowisko to potwierdził Naczelny Sąd Administracyjny m.in. w wyroku z dnia 25 stycznia 2010 r., sygn. akt II OSK 1865/09, w uzasadnieniu którego wskazał, że *"głosowanie w sprawie wyboru przewodniczącego rady gminy dotyczy również interesu prawnego kandydata na to stanowisko o charakterze majątkowym"*.

W tej sytuacji, udział w głosowaniu radnych podlegających wyłączeniu jest istotnym naruszeniem prawa (por. wyrok NSA z dnia 10 września 2002 r., sygn. akt II SA/Wr 1498/02, a także A. Szewc, Komentarz do art. 25a ustawy o samorządzie gminnym, Lex/el. 2012, teza 3).

W konsekwencji należy uznać, że uchwała w tym przedmiocie podjęta z udziałem w głosowaniu radnych ustanowionych inkasentami jest nieważna. Przyjmuje się bowiem, że ocena interesu prawnego radnego i skutków jego ewentualnego naruszenia jest wyłączona, bo nawet wówczas gdy interes radnego jest zbieżny z interesem gminy, radny podlega wyłączeniu. Zatem już tylko sama możliwość dotknięcia interesu prawnego wystarcza dla zastosowania art. 25a ustawy o samorządzie gminnym. Radny, którego interesu dotyczy uchwała może bowiem wpływać na treść uchwały nie tylko poprzez głosowanie, ale także w wyniku podejmowania innych działań typu lobbystycznego. Jeżeli zatem radny ma zostać inkasentem, pobierając z tej racji wynagrodzenie, to podlega wyłączeniu od głosowania nad uchwałą w tym przedmiocie.

Za stwierdzeniem nieważności badanej uchwały przemawia to, że sposób jej uchwalenia pozostawał w wyraźnej sprzeczności z art. 25a ustawy o samorządzie gminnym. Skoro – jak wykazano – nad uchwałą głosowali radni p. Andrzej Zając oraz p. Tymon Ziola – osoby podlegające wyłączeniu na podstawie art. 25a ustawy o samorządzie gminnym, to uchwałę podjęto z istotnym naruszeniem prawa, czego konsekwencją jest stwierdzenie jej nieważności.

Ponadto w § 6 ust. 1 postanowiono, że *„Zainkasowane kwoty podatków rozliczane są następnego dnia roboczego po upływie terminu płatności podatku lub jego raty w Urzędzie Gminy i wpłacane na rachunek gminy.”* oraz w § 6 ust. 3 postanowiono, że *„Zainkasowane kwoty opłaty targowej są rozliczane w Urzędzie Gminy i wpłacane na rachunek gminy następnego dnia roboczego po ich zainkasowaniu.”*

Określony we wskazany sposób termin płatności dla inkasentów, stanowi powtórzenie zapisu ustawowego, tj. art. 47 § 4a ustawy Ordynacja podatkowa, a określenie terminu rozliczenia inkasentów wykracza poza wskazaną regulację.

Kolegium Izby wskazuje, że zgodnie z art. 47 § 4a ustawy Ordynacja podatkowa *„Terminem płatności dla inkasentów jest dzień następujący po ostatnim dniu, w którym, zgodnie z przepisami prawa podatkowego, wpłata podatku powinna nastąpić, chyba że organ stanowiący właściwej jednostki samorządu terytorialnego wyznaczył termin późniejszy.”*

Mając powyższe na uwadze Kolegium Izby postanowiło jak w sentencji.

Przewodnicząca Kolegium
Regionalnej Izby
Obrachunkowej w Poznaniu
(-) Grażyna Wróblewska

Pouczenie: Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze przysługuje prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu, za pośrednictwem Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu, w terminie 30 dni od daty jego doręczenia.